

Наталія Васюк

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

У статті проаналізовано сучасне законодавче забезпечення повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського здоров'я, а також обґрунтовано практичні рекомендації щодо їх удосконалення.

Ключові слова: охорона громадського здоров'я, повноваження місцевих державних адміністрацій, повноваження органів місцевого самоврядування.

Важливим напрямом соціальної політики будь-якої держави, зокрема України, є охорона громадського здоров'я, адже збереження та зміцнення здоров'я населення є одним із найважливіших завдань держави.

Проблеми охорони здоров'я населення та діяльність, спрямована на збереження і зміцнення здоров'я, вимагають постійної уваги з боку держави. Охорона здоров'я визнається одним із пріоритетних напрямів державної політики та одним із основних факторів національної безпеки країни.

Законодавство України про охорону здоров'я регулює широкий спектр суспільних відносин і нараховує значну кількість нормативно-правових актів у цій сфері, проте потребує постійного оновлення у відповідності зі змінами, що відбуваються в житті держави і суспільства.

Тому виникає необхідність унесенні змін до законодавства та нормативно-правового забезпечення розвитку та реформування сфери охорони громадського здоров'я, особливо на місцевому рівні.

Крім того, в Україні повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського здоров'я регулюється значною кількістю нормативно-правових актів, що також потребує удосконалення.

Питання розвитку та реформування сфери охорони громадського здоров'я та її законодавчого забезпечення вже стало предметом розгляду багатьох дослідників. Серед них слід назвати М. Білинську, З. Гладуна, Л. Жаліло, А. Засць, Н. Кризину, О. Мартинюк, В. Москаленка, В. Пашкова, Я. Радиша, І. Рожкову, І. Солоненка, Н. Солоненко, А. Шипка, Н. Янюк та інших науковців. Але питання законодавчого забезпечення повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського здоров'я потребують додаткового, поглибленого вивчення.

Серед невирішених повністю частин загальної проблеми є упорядкування законодавчого забезпечення повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського здоров'я.

Саме тому метою даної статті є аналіз сучасного законодавчого забезпечення повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського здоров'я.

Реалізація державної політики охорони здоров'я покладається на органи виконавчої влади та органи міс-

цевого самоврядування, зокрема реалізацію права на охорону здоров'я в окремій територіальній громаді забезпечують представницькі органи місцевого самоврядування [1].

Виходячи з цього проаналізуємо повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського здоров'я.

Рада Міністрів Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, а також виконавчі комітети сільських, селищних і міських рад реалізують державну політику охорони здоров'я в межах своїх повноважень, передбачених Законами України «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування» [2; 3].

Відповідно до положень Європейської хартії про місцеве самоврядування, основні повноваження місцевого самоврядування встановлюються конституцією або законом [4]. В Україні вони закріплені в загальному вигляді у ст. 143 основного Закону [5], а їх деталізація міститься в Законі «Про місцеве самоврядування в Україні» [3], «Про столицю України – місто-герой Київ» [6], а також у галузевому законодавстві, зокрема, в Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [1].

Нами вже зазначалось, що Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» окремо закріплює повноваження представницьких органів місцевого самоврядування, їх виконавчих органів, посадових осіб місцевого самоврядування, розрізняючи власні й делеговані повноваження [3; 7]. Реалізуючи повноваження у сфері охорони здоров'я, виконавчі органи сільських, селищних та міських рад наділені власними (самоврядними) повноваженнями, а саме, управління закладами охорони здоров'я, оздоровчими закладами, які належать територіальним громадам або передані їм, молодіжними підлітковими закладами за місцем проживання, організація їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення; організація медичного обслуговування та харчування у закладах освіти, культури, фізкультури і спорту, оздоровчих закладах, які належать територіальним громадам або передані їм; сприяння роботі творчих спілок, національно-культурних товариств, асоціацій, інших громадських та неприбуткових організацій, які діють у сфері охорони здоров'я; та делегованими повноваженнями: 1) забезпечення у межах наданих повноважень доступності і безоплатності медичного обслуговування на відповідній території; 2) забезпечення відповідно до Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [1] розвитку всіх видів медичного обслуговування, розвитку і вдосконалення мережі лікувальних закладів усіх форм власності, визначення потреби та формування замовлень на кадри для цих закладів, укладення договорів на підготовку спеціалістів, організація роботи щодо удосконалення кваліфікації кадрів; 3) забезпечення відповідно до законодавства пільгових категорій населення лікарськими засобами та виробами медичного призначення; 4) реєстрація відповідно до законодавства статутів (положень) розташованих на відповідній території закладів охорони здоров'я незалежно від форм власності; внесення пропозицій до відповідних органів про ліцензування індивідуальної підприємницької діяльності у сфері охорони здоров'я [3, ст. 32].

Районні та обласні ради відповідно до ст. 44 Закону України «Про місцеве самоврядування» делегують відповідним місцевим державним адміністраціям наступні повноваження у сфері охорони здоров'я. Так, районні та обласні державні адміністрації забезпечують відповідно до законодавства розвиток охорони здоров'я; сприяють відродженню осередків асоціацій, інших громадських та неприбуткових організацій, які діють у сфері охорони здоров'я та є підзвітними і підконтрольними у цій частині повноважень, які їм делеговані, а також у виконанні рішень рад з цих питань [3, ст. 72].

Функції спеціально уповноважених органів державної виконавчої влади в адміністративно-територіальних одиницях України покладаються на відділ охорони здоров'я Ради Міністрів Республіки Крим та органи місцевої державної адміністрації [1, ст. 15].

Відповідно до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» місцеві державні адміністрації в межах своїх

постановка проблеми

аналіз останніх досліджень і публікацій

виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

мета

виклад основного матеріалу

повноважень здійснюють виконавчу владу на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, а також реалізують повноваження, делеговані їй відповідною радою. Серед галузевих повноважень місцевих державних адміністрацій можна виділити наступні повноваження у сфері охорони здоров'я. Місцеві державні адміністрації реалізують державну політику в галузі охорони здоров'я; здійснюють загальне керівництво закладами охорони здоров'я; вживають заходів до збереження мережі закладів охорони здоров'я та розробляють прогнози її розвитку, враховують їх при розробці проектів програм соціально-економічного розвитку; вживають заходів щодо запобігання інфекційним захворюванням, епідеміям, епізоотіям та їх ліквідації; організують роботу медичних закладів по поданню допомоги населенню, надають у межах повноважень встановлені пільги і допомогу, пов'язані з охороною материнства і дитинства, поліпшенням умов життя багатодітних сімей [2, ст. 22].

В Україні прийнята ціла низка законів, які конкретизують повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського здоров'я. Серед них пропонується виділити наступні.

Так, Законом України «Про донорство крові та її компонентів» визначено, що Верховною Радою Автономної Республіки Крим, областими, Київською та Севастопольською міськими радами затверджуються Програми розвитку донорства крові та її компонентів у Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі. Органи державної виконавчої влади, місцевого самоврядування в межах своїх повноважень забезпечують на підпорядкованих їм територіях виконання відповідних програм розвитку донорства крові та її компонентів, фінансування та матеріально-технічне забезпечення державних установ та закладів охорони здоров'я, які здійснюють заготівлю, переробку, зберігання донорської крові та її компонентів, а також надання донорам пільг, встановлених законодавством України. Також встановлюють додаткові пільги для донорів. Рада Міністрів Автономної Республіки Крим, органи державної виконавчої влади областей, міст Києва та Севастополя встановлюють вартість наборів продуктів для харчування донорів, здійснюють керівництво з організації донорства крові та її компонентів у разі стихійного лиха, аварій та катастроф, епідемій, епізоотій та інших надзвичайних ситуацій на всій території України або в окремих її місцевостях [8].

Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування здійснюють державний контроль за додержанням вимог, встановлених законодавством про трансплантацію, в межах своїх повноважень, згідно із Законом України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині» [9, ст. 11].

Місцеві органи виконавчої влади з охорони здоров'я здійснюють контроль за використанням бюджетних коштів, які забезпечує держава на цільове фінансування імплантації та заміни електрокардіостимуляторів на підставі Закону України «Про імплантацію електрокардіостимуляторів» [10].

З метою забезпечення громадян різними видами психіатричної допомоги та соціального захисту осіб, які страждають на психічні розлади, Законом України «Про психіатричну допомогу» органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування визначено такі повноваження:

- створюють мережу психіатричних закладів та організують надання психіатричної допомоги гарантованого рівня;
- забезпечують належні умови для надання психіатричної допомоги та реалізації прав, свобод і законних інтересів осіб, які страждають на психічні розлади;
- організують за спеціальними програмами безоплатне загальноосвітнє та професійно-технічне навчання осіб, які страждають на психічні розлади;
- створюють лікувально-виробничі підприємства, цехи, дільниці тощо з полегшеними умовами праці для здійснення трудової реабілітації, оволодіння нови-

ми професіями та працевлаштування осіб, які страждають на психічні розлади;

- організують гуртожитки та інші місця проживання для осіб, які страждають на психічні розлади і втратили соціальний зв'язок;
- поліпшують житлові умови осіб, які страждають на психічні розлади, в установленому законодавством порядку;
- забезпечують виконання загальнодержавних та інших програм у сфері надання психіатричної допомоги та соціального захисту осіб, які страждають на психічні розлади;
- здійснюють відповідно до законів інші заходи щодо соціального та правового захисту осіб, які страждають на психічні розлади.

Також відповідно до цього закону місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень здійснюють контроль за діяльністю психіатричних закладів усіх форм власності та фахівців, інших працівників, які беруть участь у наданні психіатричної допомоги, а також контроль за виконанням своїх обов'язків законними представниками [11].

Відповідно до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» на місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування покладається створення умов для занять фізичною культурою населення за місцем проживання та в місцях масового відпочинку населення за рахунок коштів відповідних бюджетів на основі державних нормативів фінансування фізкультурно-оздоровчих програм. Вони надають громадським організаціям фізкультурно-спортивної спрямованості та фізкультурно-спортивним закладам допомогу у виділенні місць для фізкультурно-оздоровчих занять в житлових районах, в парках культури і відпочинку, використанні для цих цілей спортивних споруд незалежно від їх належності.

Органи виконавчої влади забезпечують необхідні умови для проведення щоденних фізкультурно-оздоровчих занять з дітьми у дошкільних виховних закладах, морально і матеріально заохочують педагогічні колективи та фахівців фізичного виховання, які досягли успіхів у збереженні і зміцненні здоров'я дітей. Місцеві органи виконавчої влади можуть вводити додаткові уроки фізичної культури за умови виділення коштів відповідних бюджетів.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування створюють спеціалізовані фізкультурно-оздоровчі заклади (клуби і центри), забезпечують їх спеціальним обладнанням, сприяють участі інвалідів у спортивних змаганнях.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування створюють у своєму складі відповідні органи з фізичної культури і спорту.

Також місцевими органами виконавчої влади з фізичної культури і спорту здійснюється розподіл державних коштів з урахуванням пропозицій відповідних громадських організацій.

Органи виконавчої влади з фізичної культури і спорту, з питань освіти та охорони здоров'я з урахуванням пропозицій відповідних громадських організацій визначають потребу в фахівцях фізкультурно-оздоровчого та спортивного профілю.

Органи виконавчої влади з фізичної культури і спорту, з питань освіти та охорони здоров'я та органи місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції видають акти, що регулюють діяльність у сфері фізичної культури і спорту.

Органи виконавчої влади, відповідні органи місцевого самоврядування в межах своєї компетенції можуть делегувати громадським організаціям фізкультурно-спортивної спрямованості окремі повноваження щодо розвитку видів спорту (підготовки спортсменів до участі в змаганнях, орга-

нізації спортивних заходів тощо), здійснюють контроль за реалізацією таких повноважень.

Органи виконавчої влади і органи місцевого самоврядування погоджують з Національною спортивною федерацією питання щодо проведення на відповідній території міжнародних спортивних змагань [12].

Законодавство України визначає й інші повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Таким чином, основні висновки проведеного дослідження полягають у наступному.

Положення Конституції України, Законів України «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування в Україні» конкретизовані в законодавстві, яке регулює різноманітні питання діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського здоров'я.

Вважаємо, що необхідно упорядкувати існуючу нормативно-правову базу щодо повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського здоров'я в Україні. При цьому необхідно на належному рівні приділити значну увагу повноваженням як місцевих органів виконавчої влади, так і органів місцевого самоврядування. Також потрібно розмежувати повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад та повноваження районних та обласних рад, що значно впливає на реалізацію повноважень місцевих органів виконавчої влади у відповідній території громаді.

На підставі цього потребують удосконалення положення законодавства у визначенні видів та обсягів відповідальності за невиконання або неналежне виконання повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Подальші дослідження у даному напрямі мають стосуватися розробки практичних рекомендацій щодо оновлення чинного законодавства стосовно повноважень органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського здоров'я в Україні і відповідності із змінами, що відбуваються в житті держави і суспільства.

Література.

1. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19 листопада 1992 р. № 2801 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2801-12>.
2. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 р. № 586 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=586-14>.
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 280 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=280%2F97-%E2%F0>.
4. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994036&pass=4/UMfPEGznhh7o3.ZivNbSQAHI4HQs80msh8le6>.
5. Конституція України (із змінами і доп.). – К.: Атіка, 2006. – 64 с.
6. Закон України «Про столицю України – місто-герой Київ» від 15 січня 1999 р. № 401 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=401-14>.
7. Васюк Н. О. Розвиток повноважень органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського здоров'я [Електронний ресурс] / Н. О. Васюк // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2010. – № 2 – Режим доступу : <http://www.dy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=92>.
8. Закон України «Про донорство крові та її компонентів» від 23 червня 1995 р. № 239/95–ВР [Електронний ресурс].

- Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=239%2F95-%E2%F0&p=1271280088633>.

9. Закон України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині» від 16 липня 1999 р. № 1007–XIV [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1007-14&p=1274430189676788>.

10. Закон України «Про імплантацію електрокардіостимуляторів» від 14 вересня 2000 р. № 1950–III [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1950-14&p=1274430189676788>.

11. Закон України «Про психіатричну допомогу» від 22 лютого 2000 р. № 1489-III [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1489-14&p=1274430189676788>.

12. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24 грудня 1993 р. № 3808-XII [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3808-12>.

УДК 338.48

Алла Гаврилюк

ФОРМУВАННЯ, ПОЗИЦІОНУВАННЯ ТА ПРОСУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО БРЕНДУ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКА ПРОЕКЦІЯ

У статті проаналізовано зарубіжний досвід формування, позиціонування та просування туристичного бренду, виявлено основні передумови та можливості для реалізації світової практики туристичного брендингу в Україні, використано результати проведеного та ініційованого автором експертного соціологічного опитування з даної тематики.

Ключові слова: брендинг, туристичний брендинг, туристичний імідж, промоція, експертне соціологічне опитування.

постановка проблеми

На сучасному етапі державотворення в Україні гостро стоїть питання щодо представлення національного туристичного продукту як конкурентоздатного цілісного образу, який варто формувати, позиціонувати та просувати із використанням інноваційних підходів. Більшість туристично розвинених країн світу у практиці державного регулювання туризмом використовують брендинг як ефективний засіб промоції (просування, представлення, презентації) унікальних туристичних можливостей держави. Україна на жаль, досі не створила національного туристичного бренду, який би додавав їй конкурентоздатності та вирізняв з поміж інших туристичних дестинацій.

Не маючи загальнодержавної концепції створення туристичного бренду, окремі туристичні центри України такі як Крим, міста Кам'янець-Подільський та Одеса вже створили власні туристичні бренди, а Львів та Черкаси займаються їх розробкою, чим підтверджують застосування на практиці скоординованих зусиль з боку місцевої влади, туристичного бізнесу, громадськості, наукової та мистецької спільноти [3, 5, 7, 12].

© Гаврилюк А.М., 2010.